

مطالعه

مشاوران آموزش

ناشر تخصصی علوم انسانی

آشنایی با گروه تولید کتاب - هدفدار اقتصاد ۱۰

خانواده طراحی و چاپ

طراح جلد طراح لی اوت	آذر سعیدی منش
گرافیکست	الهه ابراهیم، مینا عسگری
گروه صفحه آرایی	الهه ابراهیم، یاسمین بشاری
تصویرگر	عاطفه غفاری
ناظر چاپ	عباس جعفری
رسم	رامین براتی
کارشناس ورد	ملیحه حاجی بابا

خانواده تألیف

مؤلف — وحید تمنا

ویراستار علمی — مهناز حامدی

ویراستاران فنی — الهام رضایی
ملیحه حشمتی

مشاوران آموزش

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

دفتر انتشارات

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین،
کوچه مهر، پلاک ۱۸. تلفن: ۶۶۹۵۳۲۰۵

دفتر فروش • تلفن: ۶۶۹۷۵۷۲۷

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک
وضعیت فهرست نویسی
شناسه افزوده
شماره کتابشناسی ملی
اطلاعات رکورد کتابشناسی
: تمنا ، وحید ، ۱۳۴۷ -
: مجموعه کتابهای هدفدار اقتصاد ۱۰ / مؤلف وحید تمنا
: تهران: مشاوران آموزش، ۱۴۰۰.
: ۲۰۸ص.: مصور (رنگی)، جدول (رنگی).
: نمودار: ۲۲ × ۲۹ س.م.
: مجموعه کتابهای هدفدار
: ۰-۳۲۰-۲۱۸-۶۰۰-۹۷۸
: فیپای مختصر
: حامدی، مهناز، ۱۳۷۰
: ۵۳۳۷۰۶۷
: فیپا

مجموعه کتابهای هدفدار اقتصاد ۱۰

مشاوران آموزش

طلایی

۵۰۰۰ نسخه - رحلی

اول (دوازدهم پیوسته) - ۱۴۰۰

۹۹۰۰۰ تومان

۰-۳۲۰-۲۱۸-۶۰۰-۹۷۸

عنوان

ناشر

لیتوگرافی، چاپ و صحافی

شمارگان و قطع

نوبت چاپ

قیمت

شابک

پیشگفتار سخن ناشر

سال ۷۸ بود. بازار نشر کشور، پر بود از کتاب‌های رشته ریاضی و تجربی. مثلاً اگر می‌خواستی یک کتاب زیست‌شناسی بخری، می‌توانستی حداقل ۴۰ عنوان کتاب پیدا بکنی از ناشران مختلف. اما اگر می‌خواستی مثلاً کتاب جامعه‌شناسی پیدا بکنی، هیچ ناشری را پیدا نمی‌کردی. چرا؟ به این دلیل که تصور ناشران این بود که دانش‌آموز علوم انسانی، کتاب نمی‌خرد! و از طرف دیگر، تصور عمومی در آن سال‌ها این بود که «علوم انسانی مهم نیست!»

سال ۷۹، بخش انتشارات موسسه مشاوران آموزش، تأسیس شد و در همان سال اول، ۹ کتاب چاپ کرد که ۷ کتاب آن از کتاب‌های رشته علوم انسانی بود. یادم هست که در نمایشگاه بین‌المللی کتاب در همان سال‌ها، همکاران ناشرم، می‌گفتند: «نمی‌خواهید در رشته ریاضی و تجربی کتاب بدهید؟» و این جمله به این معنا بود: «رشته علوم انسانی که نمی‌فروشد!»

سال ۸۵ انتشارات مشاوران آموزش با فاصله‌ای بسیار معنادار مهم‌ترین نشر آموزشی و کمک آموزشی علوم انسانی کشور بود. ما اعتماد کردیم بر آنچه درست می‌دانستیم. اعتماد کردیم بر «رشته علوم انسانی و دانش‌آموزان علوم انسانی» و بعد از ما ناشران دیگر نیز در این عرصه کتاب دادند.

این حرف‌ها را گفتم که بگویم:

۱. باور دارم که تلاش ما در این سال‌ها، باوری را پرورش داد که «علوم انسانی را باید جدی گرفت!»

۲. می‌دانم که تغییری بنیادین در تدوین کتاب‌های آموزشی رشته علوم انسانی ایجاد کردیم و آن، بر اساس این باور بود که بگوییم تمامی درس‌های علوم انسانی جدی است و فقط برای ادبیات و عربی و ریاضی و منطق و فلسفه کتاب آموزشی ننویسید بلکه دروس دیگر نیز مهم هستند.

۳. از همه مهم‌تر این نهال را کاشتیم و امیدواریم هر چه زودتر به درختی پر بار تبدیل شود که: «دروس علوم انسانی، دروس حفظی نیست.»

و آرزویم چیست؟

آرزویم این است که دانش‌آموزان علوم انسانی و دبیران علوم انسانی، این را بدانند که «نوشتن برای علوم انسانی» آن چیزی است که دوست داشتیم و دوست داشتیم به بهترین شکلش انجام داده باشیم و امیدوارم موفقیت نسبی در این راه کسب کرده باشیم.

وحید تنها

مقدمه مؤلف

کتاب درسی اقتصاد تغییری جدی کرده و به نظر من این تغییر در سه سطح روی داده است:

سطح اول: در کتاب درسی جدید، به جای توجه به تعاریف و نکات حفظی، بر مفاهیم، دقتی بی نظیر شده است. **سطح دوم:** به مثال‌های واقعی از زندگی روزمره توجه و تلاش شده که در پرسش‌های کتاب درسی مدام ذهن دانش‌آموز و دبیر را به چالش بکشد.

سطح سوم: مسائل اقتصادی و نمودارها با وجود اینکه در نگاه اول به نظر می‌رسد نسبت به کتاب درسی قبل کم‌رنگ‌تر شده‌اند، اما این‌گونه نیست؛ بلکه به نظر من همه ما باید به این موضوع دقت کنیم! ما دبیران و ما دانش‌آموزان؛ چراکه بی‌شک سؤال‌های امتحانی و کنکوری از این درس پیچیده‌تر طرح خواهند شد.

چرا درس اقتصاد در کنکور بسیار مهم است؟

وقتی شما بخواهید تاریخ و جغرافیا را برای کنکور بخوانید باید ۶ کتاب درسی را مطالعه کنید، ولی وقتی بخواهید اقتصاد را بخوانید، یک کتاب می‌خوانید. به همین دلیل اگر یک نفر در کنکور، ۶۰ درصد تاریخ و جغرافیا بزند، درصد نزدیک به عالی زده است ولی ۶۰ درصد در درس اقتصاد کمی بهتر از حد فاجعه است!

یادتان باشد که درس اقتصاد را خیلی جدی بگیرید و از ابتدا با این هدف بخوانید که می‌خواهید ۱۰۰ درصد بزنید.

در اقتصاد کنکور چند تیپ تست داده می‌شود و با هر تیپ چه کنیم؟

تیپ اول: «مسائل اقتصاد»، **تیپ دوم:** «نمودارها و جداول اقتصادی» و **تیپ سوم:** «مفاهیم اقتصاد» در کنکور ۱۵ تست در درس اقتصاد طراحی می‌شود که از این میان، ۷ تست به طور معمول از مسائل اقتصاد و نمودارها و جداول اقتصادی و ۸ تست از مفاهیم اقتصاد است. اگر فرض کنیم که برای شما نیز همین روال حاکم خواهد بود، باید بگویم که بسیار بسیار مسائل اقتصاد را جدی بگیرید و از طرف دیگر هم بگویم که حتماً و حتماً به مسائل اقتصاد حمله بکنید و شجاعانه با اقتصاد برخورد کنید.

برای برخورد شجاعانه شما با مسائل اقتصاد، مقدمات لازم را آماده کرده‌ایم:

الف) ریاضیاتی که برای حل مسائل اقتصاد لازم دارید را آموزش داده‌ایم. (هیچ کتاب آموزشی و کمک آموزشی این کار را انجام نداده و این ابداع مشاوران آموزش بوده است.)

ب) مسائل اقتصاد را تیپ‌بندی کرده‌ایم و روش حل هر تیپ را به طور کامل آموزش داده‌ایم.

پ) تست‌های مسائل اقتصاد را به طور مجزا آورده‌ایم که هم شامل تست‌های کنکور می‌شود و هم شامل تست‌های تألیفی و سعی کرده‌ایم همه تست‌های احتمالی که می‌توانند در کنکور بیایند را پوشش دهیم.

ت) دقت کنید که در پاسخ‌های تشریحی، دقیق و به طور کامل تمام مراحل را توضیح داده‌ایم تا مفاهیم هر مسئله اقتصادی را به خوبی یاد بگیرید.

در مورد تست‌های مفاهیم اقتصاد یک نکته بگویم و مقدمه را تمام کنم: تست‌هایی که در این کتاب آورده‌ایم هم شامل تست‌های کنکورهای نظام قدیم (آن‌هایی که قابل استفاده برای شما دانش‌آموزان نظام جدید است) و هم شامل تست‌های تألیفی است که با دقت طراحی شده‌اند تا علاوه بر پوشش دادن کل مطالب، تست‌های استاندارد هم باشند. از طرف دیگر تمام پرسش‌های کتاب درسی را به تست تبدیل کرده‌ایم.

در انتها بگویم که کتاب اقتصاد مشاوران آموزش، از ۵ سال گذشته تاکنون، هر سال با افتخار ۱۰۰ درصد تست‌های کنکور را در خود داشته است و در کنکور امسال نیز همچنان این امیدواری را داریم. موفق باشید.

وحید تمنا

	فصل اول: اصول انتخاب در کسب و کار
۷	درس اول: کسب و کار و کارآفرینی
۱۷	درس دوم: انتخاب نوع کسب و کار
۲۷	درس سوم: اصول انتخاب درست
۳۶	درس چهارم: مرز امکانات تولید
	فصل دوم: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد
۴۹	درس پنجم: بازار چیست و چگونه عمل می‌کند؟
۷۲	درس ششم: نقش دولت در اقتصاد چیست؟
۸۶	درس هفتم: تجارت بین‌الملل
	فصل سوم: اقتصاد رشد و پیشرفت
۹۵	درس هشتم: رکود، بیکاری و فقر
۱۰۴	درس نهم: تورم و کاهش قدرت خرید
۱۱۶	درس دهم: مقاومت‌سازی اقتصاد
۱۲۱	درس یازدهم: رشد و پیشرفت اقتصادی
	فصل چهارم: اقتصاد در خانواده
۱۴۷	درس دوازدهم: بودجه‌بندی
۱۴۹	درس سیزدهم: تصمیم در مخارج
۱۵۲	درس چهاردهم: پس‌انداز و سرمایه‌گذاری
۱۵۷	پاسخنامه تشریحی

فصل

اصول
اشتباه
در
کتاب
و حکایت

درس ۱

کسب و کار و کارآفرینی

انگیزه کارآفرینان

- کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند.
- مراقبت از کسب و کارها کار آسانی نیست. **چرا؟** به این دلیل که: «بسیاری از کسب و کارها عمر کوتاهی دارند.»
- هم احتمال شکست و هم احتمال موفقیت برای کسب و کارها وجود دارد و همین باعث می‌شود که: «کارآفرینان انگیزه لازم برای شروع فعالیت داشته باشند.»

نقش کارآفرینان

- کارآفرین چه کسی است؟ کسی است که با **نوآوری** و **خطرپذیری**، یا «محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند» و یا «راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.»
- دقت کنید که کارآفرین فقط تولیدکننده محصولات جدید نیست بلکه کشف‌کننده راه‌های جدید تولید نیز هست. به‌طور مثال قبل از پیدایش شبکه‌های اجتماعی راه‌های مختلفی برای ارتباط مردم با یکدیگر وجود داشت، مانند تلفن، پیامک و ایمیل اما شبکه‌های اجتماعی مانند اینستاگرام یا تلگرام کشف راه جدیدی برای برقراری ارتباط بود.
- کارآفرینان **بینشی** برای دیدن فرصت‌های کسب و کار دارند. فرض کنید تا چند سال پیش «تاکسی تلفنی» در ایران به شکل فعال وجود داشت. کارآفرین کسی است که به این فکر می‌کند که چطور می‌تواند مردم نیازمند به تاکسی را به مردمی که دارای اتومبیل هستند وصل کند و این‌گونه اسنپ و تپسی به وجود آمد. در واقع کارآفرین فرصت موجود در یک کسب و کار را پیدا می‌کند و به روشی مناسب آن را ارائه می‌کند.
- کارآفرینان **شجاعت** دارند. شجاعت در چه موردی؟ شجاعت در شروع یک سرمایه‌گذاری جدید. کارآفرینان ایده‌های خودشان را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می‌کنند.
- کارآفرینان دارای مهارت‌های **ابتکار عمل** هستند. ابتکار عمل به چه معناست؟ به این معنا که کارآفرینان عوامل مختلف را در کنار هم جمع می‌کنند، تا کالا یا خدمتی را تولید کنند.
- مثال اسنپ را یک بار دیگر بررسی کنیم: اتومبیل‌ها توسط اسنپ خریداری نشده است بلکه اتومبیل‌ها در دست رانندگانی است که تمایل دارند با اتومبیل خود کار کنند. برای یافتن مسافران، اسنپ فعالیتی نمی‌کند بلکه به وسیلهٔ اپلیکیشن رایگانی که در اختیار مسافران گذاشته است آن‌ها هر زمان نیاز داشتند می‌توانند رانندگان را پیدا کنند.
- کارآفرینان دارای **آگاهی** و **دانش** زیادی برای گرفتن تصمیم مناسب هستند. در چه زمینه‌ای؟ در زمینهٔ موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار.
- کارآفرینان باید **توانایی مالی** لازم برای راه‌اندازی کسب و کار را داشته باشند، چراکه هم برای شروع و هم برای ادامه دادن تا رسیدن به موفقیت نیازمند منابع مالی هستند.

ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق

ویژگی‌ها	توصیف یا تعریف	نکات دیگر
تیزبین	دیدن فرصت کسب و کار زمانی که دیگران شاید متوجه آن نباشند.	همان مفهوم «بینش» است که در بالا توضیح دادیم.
نوآور	تبدیل ایده‌ها به «محصولات جدید»، «فرایند» و یا «کسب و کار جدید»	دقت کنید که مفهوم «نوآور» در تعریف کارآفرین به همین مفهوم اشاره می‌کند.

همان مفهوم «شجاعت» است که در بالا توضیح دادیم.	به میدان آوردن پس انداز و خوش‌نامی‌شان با شجاعت و تدبیر	ریسک‌پذیر
واقع‌بینی به معنای درک درست واقعیت است.	همراه با واقع‌بینی، مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.	خوش‌بین
انگیزه برای حل مسئله بسیار مهم است.	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله دارند.	پرانگیزه
دلیل یادگیرنده بودن کارآفرینان: چون در کسب و کار شرایط مدام تغییر می‌یابد لازم است که مدام یادگیرنده باشیم.	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط وفق می‌دهند.	یادگیرنده
همان مفهوم «ابتکار عمل» است که در بالا توضیح دادیم.	مدیریت و هماهنگی منابع به‌صورتی مؤثر و کارا	سازمان‌دهنده

حرکت از مصادیق به سمت مفاهیم

در این بخش به دنبال این هستیم که سعی کنیم توانایی شما را برای فهم مفاهیم و به کار بردن مفاهیم در بررسی واقعیت بالاتر ببریم. مثال‌های واقعی یا خیالی را در زیر خواهیم آورد و شما براساس آن مثال‌ها خواهید گفت که هر مثال به کدام ویژگی کارآفرینان موفق اشاره می‌کند و چرا؟

مثال ۱

دیروز خانۀ دوستم بودم. قرار بود به پدر دوستم توضیح دهیم که چرا من و دوستم معتقدیم که می‌توانیم با راه‌اندازی یک سایت فروشگاه‌های فروش ترشیجاتی که مادرهایمان تولید می‌کنند موفق بشویم. پدر دوستم در بانک فعالیت می‌کند. وی از ما پرسید چرا فکر می‌کنیم که این محصولات را می‌توانیم از طریق سایت بفروشیم؟ پاسخ ما این بود که الان در دوران کرونا مردم کمتر به سراغ فروشگاه‌ها می‌روند و فکر می‌کنیم تمایل بیشتری به خرید اینترنتی پیدا کرده‌اند. با توجه به مثال فوق با ذکر دلیل بگویید که دو نوجوان مورد نظر از کدام ویژگی کارآفرینان برخوردار هستند؟

روش کشف پاسخ

پیشنهادی که برای حل این نوع پرسش‌ها داریم این است که تک‌تک ویژگی‌ها را به ترتیب سعی کنید با مثال فوق منطبق کنید و در صورتی که منطبق نبود سراغ ویژگی بعدی بروید.

پاسخ: ویژگی «نوآور» نیست چراکه محصول جدیدی خلق نشده است («تبدیل به محصول جدید» که در جدول آوردیم به این مورد صدق نمی‌کند) چراکه این نوع فروش (فروش اینترنتی) از قبل وجود داشته است. («فرایند و یا کسب و کار جدید» که در جدول آوردیم نیز به این مورد صدق نمی‌کند).

ویژگی «ریسک‌پذیری» نیست چراکه در مثال ذکر نشده است که دو نوجوان یا پدران و مادرانشان قرار است ریسکی داشته باشند. ریسک به معنای احتمال خطر است و در مثال گفته شده، چیزی از احتمال خطر و از دست دادن مثلاً پس‌اندازشان بیان نشده است.

ویژگی «پرانگیزه» نیست چراکه در مثال ذکر نشده است که این دو نوجوان چه نظم، انضباط، پایداری و اشتیاقی داشتند. یا چطور به این نتیجه رسیده‌اند که این مسیر را برای فروش ترشیجات تولیدی مادرهایشان انتخاب کنند.

ویژگی «یادگیرنده» نیست چراکه در مثال ذکر نشده است که این دو نوجوان بر اثر مطالعه یا گفتگو با متخصصان به این نتیجه رسیده‌اند. ویژگی «سازمان‌دهنده» نیست چراکه هنوز فعالیت آغاز نشده است تا ما متوجه بشویم که این دو نوجوان چه نوع «مدیریتی» دارند.

ویژگی «تیزبین» بودن نیست چراکه ما از مطالب گفته شده در مثال برداشت نمی‌کنیم که این دو نوجوان با تیزبینی، چیزی را متوجه شده باشند که هم‌سن‌وسال‌هایشان به آن بی‌توجه بوده‌اند.

ویژگی «خوش‌بین» بودن به این مثال نزدیک است. چراکه این دو نوجوان با درک درست واقعیت (ویژگی مردم در دوران کرونا) به نتیجه گرفتن «خوش‌بین» بوده و همراه با واقع‌بینی، مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.

مثال ۲

در نظر بگیرید دو نوجوان در مثال فوق، بعد از اینکه با پدر یکی از دو نفر صحبت کردند، برای اطمینان از کاری که می‌خواهند بکنند سراغ پدر یکی از دوستانشان می‌روند که متخصص فروش اینترنتی است. این عمل دو نوجوان بیانگر کدام ویژگی کارآفرینان است؟

روش کشف پاسخ

کافی است یاد بگیرید که از کلمات کلیدی داخل جدول چگونه استفاده کنید. مراجعه به «متخصص فروش اینترنتی» بیانگر «استفاده از کارشناسان» است که در جدول در برابر ویژگی «یادگیرنده» آمده است.

پاسخ: «استفاده از کارشناسان» ویژگی «یادگیرنده» بودن کارآفرینان را نشان می‌دهد.

مثال ۳ (با توجه به مثال ۱ پاسخ دهید)

من و دوستم برای افزایش فروش سایتمان تصمیم گرفتیم که اگر هر مشتری دو ترشی یا بیشتر خریداری بکند، برایش نان خانگی که مادرهایمان پخت می‌کنند، ارسال کنیم. با توجه به مثال فوق با ذکر دلیل بگویید که دو نوجوان مورد نظر از کدام ویژگی کارآفرینان برخوردار هستند؟

روش کشف پاسخ

همانند مثال قبل از روش واژگان کلیدی استفاده کنید. ببینید این دو نوجوان چه کاری انجام دادند؟ آن‌ها در «فرایند فروش محصول» با در نظر گرفتن جایزه، «نوآوری» از خود نشان دادند.

پاسخ: همان‌طور که در جدول می‌بینید «تبدیل ایده‌ها به فرایند جدید» روی داده است، پس پاسخ «نوآوری» است. امیدوارم از طریق این مثال‌ها توانسته باشید روش کشف خط تمیزدهنده میان ویژگی کارآفرینان را یاد بگیرید. در ضمن، فعالیت گروهی مرتبط در کتاب درسی را به تست تبدیل کرده‌ام که خوب و بادقت تست‌ها را بخوانید و یک بار دیگر تمایزسازی میان ویژگی‌های کارآفرینان را تمرین کنید.

هزینه‌های تولید، درآمد و سود

● قطعاً بدون هزینه کردن نمی‌توان درآمد و سودی به دست آورد، پس اگر می‌خواهید کارآفرین باشید باید و باید هزینه کنید.

پرسش: آیا «درآمد» همان «سود» است؟

پاسخ: خیر! «درآمد» مقدار پولی است که از فعالیت اقتصادی به دست می‌آید اما «سود» مقدار پولی است که از درآمد بعد از کسر هزینه‌ها برای شما باقی می‌ماند.

به‌طور مثال درآمد یک فروشگاه لوازم الکتریکی، مقدار پولی است که از فروش لوازم الکتریکی به مشتریان به دست می‌آید، اما «اجاره فروشگاه» و «مقدار پولی که برای خرید لوازم الکتریکی از عمده‌فروش‌ها به آن‌ها پرداخت می‌کند» و «مقدار دستمزدی که به دستیار خود می‌دهد» و موارد دیگر، هزینه‌هایی هستند که بابت آن‌ها «پول» پرداخت می‌کند. این موارد باید از درآمد کسر گردد تا درآمد به سود تبدیل شود.

پرسش: وقتی می‌گوییم هزینه‌های تولید منظورمان چه نوع هزینه‌هایی است؟

پاسخ: «خرید مواد اولیه برای تولید»، «اجاره یا خرید محل کار»، «پرداخت حقوق یا دستمزد»، «خرید یا اجاره سرمایه فیزیکی» فرمول محاسبه سود (یا زیان):

$$\text{هزینه‌ها} - \text{درآمد} = \text{سود (یا زیان)}$$

نکات مربوط به فرمول محاسبه سود (یا زیان):

۱. اگر مقدار دریافتی درآمد بیشتر از مقدار هزینه‌ها باشد، سود خواهیم داشت (یعنی اگر حاصل تفاضل فوق مثبت باشد، سود خواهیم داشت).

$$\text{سود} \Rightarrow \text{هزینه‌ها} > \text{درآمد}$$

مثال

اگر درآمد یک شرکت ۲۰ واحد باشد و مجموع هزینه‌ها ۱۰ باشد، آنگاه انتظار سود از فعالیت شرکت می‌توان داشت.

۲. اگر مقدار دریافتی درآمد کمتر از مقدار هزینه‌ها باشد، زیان خواهیم داشت (یعنی اگر حاصل تفاضل فوق منفی باشد، زیان خواهیم داشت).

$$\text{زیان} \Rightarrow \text{هزینه‌ها} < \text{درآمد}$$

● تا اینجا گفتیم که سود را چگونه به دست بیاوریم، اکنون می‌خواهیم بگوییم که درآمد چگونه محاسبه می‌شود. فرمول محاسبه درآمد:

$$\text{تعداد کل فروش رفته همان محصول} \times \text{قیمت یک محصول} = \text{درآمد}$$

نکات مربوط به فرمول محاسبه درآمد به صورت تمرین:

۱. فرض کنید تولیدکننده اجاق گاز شش شعله‌ای در طی یک سال، ۱۱۰۰ اجاق گاز را به‌قرار هر کدام یک‌ونیم میلیون تومان به فروش می‌رساند. درآمد این تولیدکننده چند تومان است؟

تعداد کل فروش رفته همان محصول $\times$ قیمت یک محصول = درآمد

$$\text{درآمد} = ۱,۵۰۰,۰۰۰ \times ۱۱۰۰ = ۱,۶۵۰,۰۰۰,۰۰۰$$

۲. فرض کنید تولیدکننده اجاق گاز سه نوع اجاق تولید می‌کند. اولی را به قیمت یک‌ونیم میلیون تومان ۳۰۰ عدد می‌فروشد، دومی را به قیمت یک میلیون تومان ۲۰۰ عدد می‌فروشد و سومی را به قیمت پانصد هزار تومان ۷۰۰ عدد می‌فروشد. درآمد این تولیدکننده چقدر است؟ در اینجا برای پاسخ دادن به پرسش باید درآمد هر نوع اجاق گاز را محاسبه کنید و سپس همه را جمع بزنید.

تعداد کل فروش رفته همان محصول $\times$ قیمت یک محصول = درآمد

$$\text{درآمد اجاق گاز نوع اول} = ۱,۵۰۰,۰۰۰ \times ۳۰۰ = ۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{درآمد اجاق گاز نوع دوم} = ۱,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲۰۰ = ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{درآمد اجاق گاز نوع سوم} = ۵۰۰,۰۰۰ \times ۷۰۰ = ۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{تمامی درآمدها از سه نوع اجاق گاز} = ۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

پرسش: چگونه می‌توان از ضرر جلوگیری کرد؟

پاسخ:

۱. با کاهش هزینه‌های تولید: اگر هزینه‌های تولید را بتوانید طوری کاهش بدهید که درآمدها کاهش نیابد، در این صورت آن مقداری که از هزینه‌ها کسر کردید عملاً به سود شما اضافه کرده است.

به‌عنوان مثال: با «پرهیز از استخدام نیروی کار غیرلازم»، «صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی» و «جلوگیری از ریخت و پاش‌ها»

۲. با افزایش درآمدها: گاهی تولیدکننده‌ها سعی می‌کنند مقدار هزینه‌های تولید را ثابت نگه دارند و با همان مقدار هزینه، درآمد را افزایش دهند و از این طریق هم ضرر نکنند و هم به سود احتمالی بیشتری برسند.

به‌عنوان مثال: «فراهم کردن بازار خوب برای محصولات و فروش با قیمت مناسب»

نکات مربوط به فرمول محاسبه سود به صورت تمرین:

در صورتی که تولیدکننده اجاق گاز در طی یک سال، ۱۱۰۰ تا به‌قرار هر کدام یک‌ونیم میلیون تومان به فروش برساند و هزینه‌ای معادل یک میلیارد تومان داشته باشد، در این صورت بگویید:

الف) سود این تولیدکننده چه مقدار است؟

ب) در صورتی که تولیدکننده بتواند از هزینه‌های تولید، سیصد میلیون تومان بکاهد سود چه مقدار افزایش می‌یابد؟

پاسخ الف:

ابتدا درآمد را به دست می‌آوریم:

تعداد کل فروش رفته همان محصول $\times$ قیمت یک محصول = درآمد

$$\text{درآمد} = ۱,۵۰۰,۰۰۰ \times ۱۱۰۰ = ۱,۶۵۰,۰۰۰,۰۰۰$$

سپس هزینه‌ها را از درآمد کسر می‌کنیم:

$$\text{هزینه‌ها} - \text{درآمد} = \text{سود (یا زیان)}$$

$$۱,۶۵۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۶۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{سود (یا زیان)}$$

پاسخ ب:

درآمد در بخش «ب» نیز همانند بخش «الف» است و تفاوت فقط در مقدار هزینه‌ها است.

سیصد هزار تومان از هزینه‌های یک میلیارد تومانی کاهش یافته است یعنی:

$$۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{هزینه‌ها} - \text{درآمد} = \text{سود (یا زیان)}$$

$$۱,۶۵۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۹۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{سود (یا زیان)}$$

تمرین:

الف) با توجه به جدول، سود (یا زیان) سالیانه تولیدکننده فرضی را به دست آورید.

۱	تعداد کالای تولیدشده	۲۳۰۰ واحد
۲	قیمت هر کالای تولیدشده	یک میلیون و دویست هزار تومان
۳	دستمزد پرداختی ماهانه به ده نفر به‌قرار ماهانه:	سه میلیون تومان
۴	هزینه اجاره ماهانه استفاده از سرمایه فیزیکی	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
۵	هزینه اجاره محل کارگاه به‌صورت سالانه	۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
۶	خرید سالانه مواد اولیه	۹۲۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

ب) این تولیدکننده برای کاهش هزینه‌های تولید کارهای زیر را انجام می‌دهد:

- تعداد کارکنان خود را به نصف می‌رساند.

- خرید مواد اولیه را از طریق مذاکره با فروشنده عمده‌فروش ۳۰ درصد کاهش می‌دهد.

با توجه به موارد فوق انتظار دارید سود یا زیان این تولیدکننده چه مقدار تغییر کند؟

پاسخ الف: ابتدا درآمد را محاسبه می‌کنیم:

تعداد کل فروش رفته همان محصول $\times$ قیمت یک محصول = درآمد

$$\text{درآمد} = ۱,۲۰۰,۰۰۰ \times ۲۳۰۰ = ۲,۷۶۰,۰۰۰,۰۰۰$$

سپس هزینه‌ها را به دست می‌آوریم:

توجه بسیار مهم! در تمرین گفته شده است که «سود سالانه» را به دست آورید در نتیجه باید هزینه‌ها و درآمدها، سالانه محاسبه شوند و هرکجا که به‌صورت ماهانه داده شده باید در عدد دوازده ماه ضرب شود که هزینه‌های سالانه به دست آید. ردیف سوم جدول: هزینه دستمزدهاست که به‌صورت ماهانه داده شده و باید در عدد ۱۲ ضرب شود.

$$\text{هزینه دستمزد سالانه یک نفر} = ۳,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۳۶,۰۰۰,۰۰۰$$

اما دقت کنید که فقط یک نفر دستمزد نگرفته است بلکه در جدول گفته شده است که ده نفر دستمزد می‌گیرند، پس عدد فوق را باید در عدد ۱۰ ضرب کنیم تا هزینه دستمزد سالانه کل به دست بیاید:

$$\text{هزینه دستمزد سالانه کل ده نفر} = ۳۶,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۰ = ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰$$

ردیف چهارم جدول: هزینه اجاره ماهانه سرمایه فیزیکی است، پس باید به سالانه تبدیل کنیم:

$$\text{هزینه سالانه سرمایه فیزیکی} = ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۱,۴۴۰,۰۰۰,۰۰۰$$

ردیف پنجم جدول: هزینه اجاره محل کارگاه به‌صورت سالانه گفته شده است که باید دقیقاً همان عدد را در نظر بگیریم:

$$\text{هزینه سالانه اجاره محل کارگاه} = ۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰$$

ردیف ششم جدول: خرید مواد اولیه مربوط به هزینه‌ها است که به‌صورت سالانه گفته شده و باید دقیقاً همان عدد را در نظر بگیریم.

$$\text{هزینه سالانه خرید مواد اولیه} = ۹۲۰,۰۰۰,۰۰۰$$

اکنون جمع هزینه‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\text{مجموع هزینه‌ها} = ۹۲۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۴۴۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳,۴۷۰,۰۰۰,۰۰۰$$

مجموع هزینه‌ها را داریم، درآمد را نیز به دست آوردیم. اکنون زمان به دست آوردن «سود (یا زیان)» است:

$$\text{سود (یا زیان)} = \text{درآمد} - \text{هزینه‌ها} = ۲,۷۶۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳,۴۷۰,۰۰۰,۰۰۰ = -۷۱۰,۰۰۰,۰۰۰$$

نتیجه منفی شد پس این تولیدکننده ضرر کرده است.

پاسخ ب: ابتدا تغییراتی را محاسبه می‌کنیم که در میزان هزینه‌ها به وجود آمده است.

محاسبه نصف کردن تعداد کارکنان:

$$۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ \div ۲ = ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \div ۲ = ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰$$

محاسبه کاهش ۳۰ درصدی خرید مواد اولیه:

$$\text{هزینه سالانه خرید مواد اولیه} = ۹۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۳۰\% = ۲۷۶,۰۰۰,۰۰۰$$

اکنون مجموع هزینه‌های کسرشده فوق را محاسبه می‌کنیم و از کل هزینه‌هایی که داشتیم کسر می‌کنیم تا هزینه‌های تولید جدید مشخص شود و در نهایت از درآمد کسر کنیم و وضعیت سود یا زیان را مشخص کنیم:

$$۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۲۷۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۵۶,۰۰۰,۰۰۰ \text{ (مجموع هزینه‌هایی که کسر شده است)}$$

$$\text{(مجموع هزینه‌های باقی‌مانده)} = ۳,۰۱۴,۰۰۰,۰۰۰ - ۴۵۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۳,۴۷,۰۰۰,۰۰۰ \text{ (مجموع هزینه‌ها در حالتی که کسر هزینه نشده است)}$$

اکنون که مجموع هزینه‌های جدید را داریم سود یا زیان را محاسبه می‌کنیم:

$$۲,۷۶,۰۰۰,۰۰۰ - ۳,۰۱۴,۰۰۰,۰۰۰ = -۲۵۴,۰۰۰,۰۰۰$$

همچنان این تولیدکننده با وجود کسر هزینه‌ها ضرر کرده است. میزان ضرر از عدد ۷۱۰,۰۰۰,۰۰۰ به عدد ۲۵۴,۰۰۰,۰۰۰ رسیده است یعنی ۴۵۶ میلیون تومان از ضرر را کاهش داده است.

مسئولیت اخلاقی و کسب درآمد حلال

● تمامی افراد چه آن‌ها که کار می‌کنند و چه آن‌هایی که کار نمی‌کنند نسبت به رفتارهای خود، مسئولیت دارند.

ویژگی‌های کسانی که به کسب و کار حرام می‌پردازند:

۱. در میان مردم بدنام هستند.
۲. از رانت‌ها و موقعیت‌هایی که با فریب و ظاهرسازی به دست می‌آورند، سوءاستفاده می‌کنند.
۳. به دنبال ارزان خریدن و گران فروختن هستند.
۴. خرید و فروش برخی از کالاها در انحصار آن‌هاست: در رقابت اقتصادی، دیگران را از پا درمی‌آورند.
۵. با احتکار کالاهای ضروری و گران‌فروشی سود سرشاری می‌برند.
۶. برای سود بیشتر کتاب‌ها یا فیلم‌های مبتذل و غیراخلاقی تولید و منتشر می‌کنند.
۷. کالایی را برخلاف آنچه هست، به مشتری نشان می‌دهند.
۸. رباخواری می‌کنند.
۹. اهل رشوه دادن و گرفتن هستند.
۱۰. به شهرهای بزرگ‌تر می‌آیند که شناخته نشوند.

پیامد رفتار افرادی که به کسب و کار حرام می‌پردازند:

۱. با فعالیت‌های غیرقانونی و غیرشرعی خود به هم‌نوعانشان ظلم می‌کنند.
۲. برکتی را که به واسطه کسب درآمد حلال به دست می‌آید از زندگی خودشان دور می‌کنند.

پرسش‌های امتحانی

۱. کسب و کارها توسط چه کسانی مراقبت می‌شوند و چرا مراقبت از آن‌ها کار آسانی نیست؟
۲. بسیاری از کسب و کارها عمر کوتاهی دارند با وجود این، کارآفرینان همچنان انگیزه لازم برای شروع فعالیت دارند. علت این امر کدام است؟
۳. کدام عبارت در رابطه با کارآفرینان درست است؟
الف) کارآفرینان با نوآوری و خطرپذیری فقط محصولات جدید تولید و عرضه می‌کنند.
ب) کارآفرینان با نوآوری و خطرپذیری فقط راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کنند.
۴. وقتی می‌گوییم کارآفرینان دارای «بینش» هستند منظورمان چیست؟
۵. عبارت زیر اشاره به کدام ویژگی کارآفرینان دارد؟
«کارآفرینان ایده‌های خودشان را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می‌کنند.»
۶. وقتی می‌گوییم کارآفرینان دارای ابتکار عمل هستند چه معنایی دارد؟
۷. ویژگی یادگیرنده بودن کارآفرینان را شرح دهید.
۸. کارآفرینان مدیریت و هماهنگی منابع را به‌صورتی مؤثر و کارا به انجام می‌رسانند. این موضوع اشاره به کدام ویژگی کارآفرینان دارد؟
۹. در هر کسب و کاری به دست آوردن درآمد و سود به کدام عامل بیش از هر چیزی وابسته است؟ علت را نیز توضیح دهید.
۱۰. کدام عبارت در رابطه با سود صحیح است؟
الف) جمع مبالغ هزینه را از درآمد کسر می‌کنیم.
ب) جمع مبالغ درآمد را از هزینه‌ها کسر می‌کنیم.
۱۱. با افزایش درآمد و کاهش هزینه‌ها، سود چه تغییری می‌کند؟
۱۲. در یک کارگاه تولید پوشاک، سالانه ۷۵۰۰ عدد پوشاک به ارزش هر یک ۲۵ هزار تومان تولید و فروخته می‌شود. در صورتی که هزینه‌های تولید مستقیم در این کارگاه ۱۳۲ میلیون ریال باشد، میزان سود یا زیان آن، چند ریال خواهد بود؟
۱۳. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با چهار کارمند و تولید سالیانه ۵۰۰ دستگاه به ارزش هر یک ۵۰۰ هزار ریال چه مقدار خواهد بود؟

۱	اجاره ماهیانه معادل	۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش	۶,۳۵۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالانه	معادل ۱۵ درصد حقوق سالانه کارمندان

۱۴. سه ویژگی از ویژگی‌های کسانی که به کسب و کار حرام می‌پردازند، بنویسید.

پرسش‌های تستی

۱۵. کارآفرینان به چه صورت از کسب و کارها مراقبت می‌کنند و دلیل آسان نبودن این مراقبت در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟
  - ۱) با بینشی که برای دیدن فرصت‌های کسب و کار به دست می‌آورند. - بسیاری از کسب و کارها عمر کوتاهی دارند.
  - ۲) با نوآوری و خطرپذیری که در تولید محصولات از خود نشان می‌دهند. - ابتکار عمل در ایجاد کسب و کار امر دشواری است.
  - ۳) انگیزه لازم برای فعالیت از خود نشان می‌دهند. - ابتکار عمل در ایجاد کسب و کار امر دشواری است.
  - ۴) با کار و تلاشی که انجام می‌دهند. - بسیاری از کسب و کارها عمر کوتاهی دارند.
۱۶. وقتی از وجود ویژگی شجاعت در کارآفرینان سخن به میان می‌آید، منظور کدام است؟
  - ۱) شجاعت در دیدن فرصت‌های کسب و کار
  - ۲) شجاعت در کسب مهارت‌های ابتکار عمل
  - ۳) شجاعت در گرفتن تصمیم مناسب
  - ۴) شجاعت در شروع سرمایه‌گذاری جدید
۱۷. «کارآفرینان عوامل مختلف را در کنار هم جمع می‌کنند تا کالا یا خدمتی را تولید کنند.» این عبارت اشاره به کدام ویژگی آنان دارد؟
  - ۱) برخورداری از مهارت‌های ابتکار عمل
  - ۲) قابلیت بینش برای دیدن فرصت‌ها
  - ۳) تصمیم‌گیری‌های مناسب مبتنی بر آگاهی و دانش
  - ۴) توان ایجاد ویژگی یادگیرنده بودن
۱۸. کدام‌یک از موارد زیر به‌ترتیب به ویژگی دانش و بینش نزد کارآفرینان اشاره می‌کند؟
  - ۱) گرفتن تصمیم مناسب - گرفتن تصمیم مناسب
  - ۲) گرفتن تصمیم مناسب - کشف فرصت در کسب و کار
  - ۳) کشف فرصت در کسب و کار - کشف فرصت در کسب و کار
  - ۴) کشف فرصت در کسب و کار - گرفتن تصمیم مناسب

۱۹. «کارآفرینی در یک مسافرت وقتی به همراه خانواده در هتلی به سر می‌برد، متوجه می‌شود که مسافران در مورد موسیقی‌هایی که پخش می‌شود نظرات مختلفی می‌دهند و نتیجه می‌گیرد که اگر محصولی تولید کند که مسافران امکان انتخاب موسیقی داشته باشند، می‌تواند این محصول را به هتل‌های متفاوتی عرضه کند.» این عبارت به کدام ویژگی کارآفرینان اشاره دارد؟

- ۱ شجاعت و ریسک‌پذیری
۲ بینش و تیزبینی
۳ پرانگیزه و مشتاق
۴ دانش و آگاهی

۲۰. «برزو در سن پنجاه‌سالگی تصمیم می‌گیرد در شهر گجساران کسب و کار خود را تغییر دهد. وی با مشاهده اینکه تعداد زیادی از مردم بهیجان به‌خاطر آب‌وهوای خوب گجساران به این شهر می‌آیند، در نتیجه به فکر ایجاد تور یک‌روزه می‌افتد. برزو نزدیک به دو هفته، شبانه‌روز طرح خود را می‌نویسد و با نظم و انضباطی بی‌نظیر به حل مسئله می‌پردازد و کار خود را با اشتیاق شروع می‌کند.» کدام گزینه به‌ترتیب ویژگی کارآفرینان را در برزو نشان می‌دهد؟

- ۱ دانش - بینش
۲ تیزبینی - دانش
۳ پرانگیزه - بینش
۴ تیزبینی - پرانگیزه

۲۱. وقتی کارآفرینی در مورد این مسئله فکر می‌کند که چطور مقدار پولی که از سرمایه‌گذار گرفته است بین تعداد استخدامی کارکنان و تهیه وسایل اداری و تبلیغات تقسیم کند، از کدام ویژگی خود استفاده می‌کند؟

- ۱ ابتکار عمل
۲ دانش
۳ بینش
۴ یادگیرنده

۲۲. جواد مغازه‌فروشی لوازم یدکی اتومبیل دارد و خودش مغازه‌اش را اداره می‌کند. در این صورت آیا جواد، کارآفرین محسوب می‌شود و دلیل آن در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- ۱ بله - چراکه دارای شغل و حرفه‌ای است.
۲ خیر - این نوع فعالیت هیچ‌کدام از ویژگی‌های کارآفرینی را ندارد.
۳ نمی‌توان گفت. - چراکه ممکن است کارگر یا فروشنده‌ای دیگری داشته باشد.
۴ نمی‌توان گفت. - چراکه گفته نشده شیوه‌های فروش و ارائه محصول او چگونه است.

(مفهوم‌ی، تبدیل تمرین کتاب درسی به تست)

۲۳. کدام‌یک از موارد زیر بیش از بقیه موارد، کارآفرینی محسوب می‌شود؟

- ۱ تدریس در مدرسه دولتی
۲ عضو نیروی فعال در ارتش شدن
۳ کار شخصی در مغازه‌فروشی خود
۴ راه‌اندازی خدمات باغبانی در منزل

۲۴. هر کدام از موارد زیر یک ویژگی از ویژگی‌های کارآفرینان را بیان می‌کند. نام آن ویژگی به‌ترتیب در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟
الف) خانم پروانه در کسب و کار خود هر هفته جلساتی با کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌گذارد که از آن‌ها بیاموزد.

- ب) آقای حمید همواره با تأکید بر واقع‌بینی، دلگرم به موفقیت‌های اقتصادی بیشتر است.
پ) خانم رثوفی تمام پس‌انداز سال‌ها معلمی خود را در کسب و کار جدید به کار می‌گیرد.
ت) آقای شمایی توانایی تبدیلی ایده‌ها به محصولات را دارد و برای هر کدام کسب و کار خاصی پیشنهاد می‌دهد.
- ۱ سازمان‌دهنده - خوش‌بین - ریسک‌پذیر - پرانگیزه
۲ یادگیرنده - خوش‌بین - ریسک‌پذیر - نوآور
۳ سازمان‌دهنده - تیزبین - پرانگیزه - نوآور
۴ یادگیرنده - تیزبین - پرانگیزه - سازمان‌دهنده

۲۵. کدام‌یک از موارد زیر هزینه تولید نیست؟

- ۱ آن مقدار پولی که بابت استخدام کارگر و کارمند پرداخت می‌شود.
۲ آن مقدار پولی که از فعالیت اقتصادی به دست می‌آید.
۳ آن مقدار پولی که صرف خرید محل کار می‌شود.
۴ آن مقدار پولی که با آن لوازم و ماشین‌آلات مورد نیاز اجاره می‌شود.

۲۶. به‌ترتیب گاو، گاوآهن و تراکتور برای کارآفرین چه نوع سرمایه‌ای محسوب می‌شود؟

- ۱ حیوانی - فیزیکی - فیزیکی
۲ فیزیکی - فیزیکی - فیزیکی
۳ حیوانی - ابتدایی - پیشرفته
۴ فیزیکی - ابتدایی - پیشرفته

۲۷. با توجه به پرسش‌های زیر، کدام گزینه درست است؟

- الف) پیامد رفتار افرادی که کسب و کار حرام می‌کنند چیست؟
ب) کدام مورد روش کاهش هزینه‌های تولید بدون کاهش مقدار تولید است؟
پ) در صورتی که هزینه‌ها بیشتر از درآمد باشد چه روی می‌دهد؟
ت) آیا عبارت «راندنده تاکسی تلفنی که در اسنپ نیز کار بکند، کارآفرین به حساب می‌آید.» درست است؟
- ۱ به خودشان ضرر می‌رسانند. - پیدا کردن بازار مناسب برای فروش کالاها - زیان - نادرست
۲ به هم‌نوعانشان ظلم می‌کنند. - پیدا کردن بازار مناسب برای فروش کالاها - سود - درست
۳ به خودشان ضرر می‌رسانند. - حذف نیروی انسانی غیرضروری - سود - درست
۴ به هم‌نوعانشان ظلم می‌کنند. - حذف نیروی انسانی غیرضروری - زیان - نادرست

۲۸. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه سود یک «بنگاه اقتصادی» با ۱۵ نفر کارمند و تولید سالیانه ۲۲۰۰ دستگاه هر یک به ارزش ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

(سراسری ۹۴، با تغییر)

۱	اجاره‌بهای ماهانه کارگاه تولیدی	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند تولیدی و اداری	۸۵,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۱۸۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاك سالیانه ماشین‌های تولیدی به ارزش	معادل ۳۰ درصد حقوق سالیانه کارمندان

- ۱ ۲,۱۱۲,۱۱۰,۰۰۰ ریال «زیان یا ضرر»
 ۲ ۲,۲۱۱,۱۰۰,۰۰۰ ریال «زیان یا ضرر»
 ۳ ۲,۱۱۲,۱۱۰,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت»
 ۴ ۲,۱۱۲,۱۰۰,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت»

۲۹. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه سود یک بنگاه اقتصادی با ۴ کارگر و تولید سالیانه ۷۵۰ دستگاه به ارزش هر یک ۳۰۰ هزار ریال، کدام است؟

(سراسری ۹۲، با تغییر)

۱	اجاره ماهیانه معادل	۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۲۰۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۴,۴۵۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاك سالیانه	معادل ۱۲ درصد حقوق سالیانه کارگران

- ۱ ۱۱۶,۷۹۸,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
 ۲ ۱۱۶,۸۹۷,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
 ۳ ۱۶۱,۷۹۸,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
 ۴ ۱۶۱,۸۹۷,۰۰۰ ریال سود یا منفعت

۳۰. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه سود یک بنگاه اقتصادی با ۱۲ کارگر و تولید سالیانه ۳۵۰ دستگاه هر کدام به ارزش ۹۰۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

(فاج از کشور ۹۲، با تغییر)

۱	اجاره ماهیانه معادل	۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۷۰۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۱۷۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاك سالیانه	معادل ۲۵ درصد حقوق سالیانه کارگران

- ۱ ۴۲,۲۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
 ۲ ۴۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
 ۳ ۶۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
 ۴ ۱۰۹,۰۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

۳۱. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه سود حسابداری یک بنگاه اقتصادی با ۳۰ کارمند و تولید سالیانه ۲۴۰۰ دستگاه هر یک به ارزش ۵,۶۰۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

(فاج از کشور ۹۴، با تغییر)

۱	اجاره‌بهای ماهیانه کارگاه تولیدی	۵۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند اداری و تولیدی معادل	۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاك سالیانه ماشین‌های تولیدی	$\frac{1}{5}$ ارزش مواد اولیه خریداری‌شده

- ۱ ۱,۰۴۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
 ۲ ۱۱,۰۵۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
 ۳ ۱,۰۴۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
 ۴ ۱۱,۰۵۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

۳۲. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه سود یک بنگاه اقتصادی با ۶ کارگر و تولید سالیانه ۸۰۰ دستگاه هر یک به ارزش ۴۷۰ هزار ریال، کدام است؟

۱	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۴,۵۰۰,۰۰۰ ریال
۲	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۵,۵۵۰,۰۰۰ ریال
۳	اجاره ماهیانه معادل	۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاك سالیانه	معادل ۱۵ درصد ارزش کل دستگاه‌های تولیدشده

- ۱ ۹۴,۵۹۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
 ۲ ۹۳,۹۵۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
 ۳ ۹۴,۵۹۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
 ۴ ۹۳,۹۵۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

۳۳. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه سود یک بنگاه تولیدی با ۸ کارگر و تولید سالیانه ۷۰۰ دستگاه هر یک به ارزش ۹۵۰ هزار ریال، کدام است؟

۱	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۱	۷۴,۳۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
۲	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۷,۲۵۰,۰۰۰ ریال	۲	۷۴,۳۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
۳	هزینه استهلاك سالیانه	معادل ۱۳ درصد درآمد سالانه	۳	۷۳,۳۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
۴	اجاره ماهیانه معادل	۹,۵۰۰,۰۰۰ ریال	۴	۷۳,۳۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

۳۴. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۶ نفر کارمند و تولید سالیانه ۹۰۰ دستگاه به ارزش هر یک ۴۵۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

(فارج از کشور ۹۶)

۱	اجاره ماهیانه معادل	۵۰۰,۰۰۰ ریال	۱	۳۵۹,۸۶۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۳۵۰,۰۰۰ ریال	۲	۴,۵۱۴,۰۰۰ ریال منفعت یا سود
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش	۸,۹۰۰,۰۰۰ ریال	۳	۴,۵۱۴,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
۴	هزینه استهلاك سالانه	معادل ۲۰ درصد حقوق سالانه کارمندان	۴	۳۵۹,۸۶۰,۰۰۰ ریال منفعت یا سود

۳۵. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۴ نفر کارمند و تولید سالیانه ۷۵۰ دستگاه به ارزش هر یک ۳۰۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

(سراسری ۹۶)

۱	اجاره ماهیانه معادل	۴۰۰,۰۰۰ ریال	۱	۲۰۴,۲۳۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۲۰۰,۰۰۰ ریال	۲	۱,۹۲۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش	۴,۴۵۰,۰۰۰ ریال	۳	۱,۹۲۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
۴	هزینه استهلاك سالانه	معادل ۲۰ درصد حقوق سالانه کارمندان	۴	۲۰۴,۲۳۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

۳۶. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۴ نفر کارمند، کدام است؟

۱	اجاره ماهیانه معادل	۴۰۰,۰۰۰ ریال	۱	۵۸۹,۲۳۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۲۰۰,۰۰۰ ریال	۲	۸۹۵,۲۳۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش	۴,۴۵۰,۰۰۰ ریال	۳	۸۹۵,۲۳۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
۴	هزینه استهلاك سالانه	معادل ۲۰ درصد حقوق سالانه کارمندان	۴	۵۸۹,۲۳۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
۵	تولید ۱۲۰ واحد کالای الف	هر کدام ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۵	
۶	تولید ۲۱۰ واحد کالای ب	هر کدام ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال	۶	
۷	تولید ۳۵۰ واحد کالای پ	هر کدام ۵۰۰,۰۰۰ ریال	۷	

۳۷. با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر از صورت وضعیت مالی یک شرکت در سال گذشته، در صورتی که این شرکت بخواهد از ضرر جلوگیری کند و تعداد کارکنانش را به ۵ نفر برساند و خرید مواد اولیه را با صرفه‌جویی در تولید به نصف تقلیل دهد، وضعیت سود یا زیان در کدام گزینه به‌درستی نشان داده شده است؟

۱	اجاره ماهیانه معادل	۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۱	۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
۲	حقوق ده نفر متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۲	۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش	۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۳	۷,۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
۴	سود یا ضرر سالانه حاصل از تولید	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال ضرر	۴	۷,۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

تاسخنامہ

۱. کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند و این کار آسان نیست چراکه بسیاری از کسب و کارها عمر کوتاهی دارند.
۲. چون در هر کسب و کاری هم احتمال شکست و هم احتمال موفقیت وجود دارد، کارآفرینان انگیزه لازم برای شروع فعالیت پیدا می‌کنند.
۳. «الف» و «ب» هر دو نادرست هستند چراکه کارآفرینان هم محصولات جدید تولید و عرضه می‌کنند و هم راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کنند.
۴. کارآفرینان بینشی برای دیدن فرصت‌های کسب و کار دارند.
۵. این عبارت به ویژگی «شجاعت» برمی‌گردد چراکه آن‌ها با شجاعت در کسب و کاری جدید سرمایه‌گذاری می‌کنند و ایده‌های خودشان را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می‌کنند.
۶. کارآفرینان عوامل مختلف را در کنار هم جمع می‌کنند تا کالا یا خدماتی را تولید کنند. به این امر استفاده از مهارت‌های ابتکار عمل می‌گویند.
۷. کارآفرینان از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط وفق می‌دهند.
۸. ابتکار عمل یا سازمان‌دهنده
۹. هزینه کردن به این دلیل که بدون هزینه کردن نمی‌توان به درآمد و سود رسید.
۱۰. «ب» نادرست است چون برای به دست آوردن سود، باید هزینه‌ها را از درآمد کسر (یا کم) کنیم.
۱۱. سود افزایش می‌یابد.
۱۲. برای پاسخ به این سؤال طی چند مرحله به ترتیب زیر عمل می‌کنیم:

گام اول: کشف مجهول سؤال: میزان سود یا زیان به ریال خواسته شده است؛ بنابراین ارزش هر یک از پوشاک را که با واحد تومان داده شده، به ریال تبدیل می‌کنیم.

$$25,000 \times 10 = 250,000 \text{ ریال}$$

گام دوم: میزان درآمد را محاسبه کنیم: تعداد پوشاک تولیدشده و ارزش هر یک در صورت سؤال مشخص شده است؛ بنابراین خواهیم داشت:

$$\text{ریال } 1,875,000,000 = 7500 \times 250,000 = \text{ارزش هر یک از پوشاک} \times \text{تعداد پوشاک تولیدشده} = \text{میزان درآمد}$$

گام سوم: محاسبه میزان سود یا زیان:

$$\text{ریال } 1,743,000,000 = 1,875,000,000 - 132,000,000 = \text{هزینه‌های تولید} - \text{درآمد} = \text{میزان سود (زیان) تولیدکننده}$$

چون پاسخ، عددی مثبت است، پس می‌گوییم این کارگاه تولیدی سود کرده است.

۱۳. گام اول: کشف مجهول سؤال: این سؤال از شما می‌خواهد که «عملکرد سالیانه» این بنگاه را به دست بیاورید؛ یعنی بگویید که سود (زیان) سالانه چه مقداری است.

گام دوم: با کدام قاعده یا فرمول می‌توان به این سؤال جواب داد؟ عملکرد سالیانه یا همان سود و زیان با این فرمول به دست می‌آید:

$$\text{هزینه‌ها} - \text{درآمد} = \text{سود (زیان)}$$

گام سوم: پیدا کردن اجزای قاعده یا فرمول که یا به فرمول جدیدی نیاز دارند یا از صورت سؤال قابل کشف هستند:

در اینجا باید درآمد و هزینه‌ها را به دست آوریم. ابتدا درآمد را محاسبه می‌کنیم که در صورت سؤال به کمک مقدار تولید و مبلغ هر واحد آن، با استفاده از فرمول مقابل به دست می‌آید:

$$\text{ریال } 250,000,000 = 500 \times 500,000 = \text{قیمت هر واحد} \times \text{تعداد کالای تولیدشده} = \text{درآمد}$$

در جدول صورت سؤال، هر چهار مورد گفته شده، هزینه است. هزینه‌هایی که نیاز به محاسبه دارند، محاسبه می‌کنیم و سپس همه را جمع می‌زنیم تا کل هزینه‌ها را به دست آوریم:

$$\text{ریال } 84,000,000 = 7,000,000 \times 12 = \text{هزینه اجاره ماهانه} = \text{هزینه اجاره سالانه}$$

$$\text{ریال } 57,600,000 = 12 \times 4 \times 1,200,000 = \text{حقوق ماهانه هر فرد} = \text{هزینه حقوق کارکنان در یک سال}$$

$$\text{ریال } 8,640,000 = 57,600,000 \times 15\% = \text{هزینه استهلاک سالیانه}$$

هزینه استهلاک + هزینه خرید مواد اولیه + هزینه حقوق سالانه همه کارمندان + هزینه اجاره سالانه = هزینه‌های سالانه

$$\text{ریال } 156,590,000 = 84,000,000 + 57,600,000 + 6,350,000 + 8,640,000 = \text{هزینه‌های سالانه}$$

$$\text{ریال } 93,410,000 = 250,000,000 - 156,590,000 = \text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{سود (زیان)}$$

۱۴. ۱. در میان مردم بدنام هستند. ۲. از رانته‌ها و موقعیت‌هایی که با فریب و ظاهرسازی به دست می‌آورند، سوءاستفاده می‌کنند. ۳. به دنبال ارزان خریدن و گران فروختن هستند.

۱۵. گزینه ۴ کارآفرینان با «کار و تلاش» خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند و این کار آسان نیست چراکه «بسیاری از کسب و کارها عمر کوتاهی دارند.» (صفحه ۴ کتاب درسی)

۱۶. گزینه ۴ کارآفرینان در شروع یک سرمایه‌گذاری جدید، شجاعت دارند. (صفحه ۵ کتاب درسی)

۱۷. گزینه ۱ کارآفرینان دارای مهارت‌های ابتکار عمل هستند به این معنا که «عوامل مختلف را در کنار هم جمع می‌کنند تا کالا یا خدماتی را تولید کنند.» (صفحه ۵ کتاب درسی)

۱۸. گزینه ۲ دقت کنید که دانش و بینش یک مفهوم مترادف نیست. دانش همان آگاهی است که در اینجا منظور آگاهی و دانشی است که کارآفرینان برای «گرفتن تصمیم مناسب» دارا هستند. «بینش» آن توانایی است که کارآفرینان در «دیدن فرصت‌های کسب و کار» دارند. (صفحه ۵ کتاب درسی)

۱۹. گزینه ۲ هرگاه چیزی از قبل وجود ندارد و کارآفرین آن را متوجه می‌شود و برای آن طرح اولیه ارائه می‌کند به معنای وجود «بینش و تیزبینی» در کارآفرین است. (صفحات ۵ و ۶ کتاب درسی)

۲۰. گزینه ۴ با توجه به اینکه برزو کسب و کاری را در وضعیت شهر گچساران تشخیص می‌دهد که قبلاً وجود نداشته است پس ویژگی «بینش و تیزبینی» دارد و در ادامه نیز اشاره به نظم و انضباط و اشتیاق وی شده است که نشان‌دهنده ویژگی «پرانگیزه» است. (صفحات ۵ و ۶ کتاب درسی)

۲۱. **گزینه ۱** آنچه در صورت تست گفته شده است اشاره به «تقسیم منابع» دارد و این مورد نشان از ویژگی سازمان‌دهندگی یا ابتکار عمل دارد.

(صفحات ۵ و ۶ کتاب درسی)

۲۲. **گزینه ۲** اینکه فردی دارای شغلی است دلیل بر کارآفرین بودن یا نبودن نیست. بلکه مهم این است که ویژگی‌های کارآفرینان را داشته باشد که در توصیف کار جواد ارائه نشده است.

(صفحه ۱۰ کتاب درسی)

۲۳. **گزینه ۴** در گزینه‌های «۱» تا «۳» شغل‌ها وجود دارند و فرد وارد آن شغل می‌شود. فقط در گزینه «۴» است که شغلی توسط فرد راه‌اندازی شده است. به همین دلیل این مورد بیش از بقیه موارد به کارآفرینی نزدیک‌تر است.

(صفحه ۱۰ کتاب درسی)

۲۴. **گزینه ۲** الف: یادگیرنده / ب: خوش‌بین / پ: ریسک‌پذیر / ت: نوآور

(صفحه ۶ کتاب درسی)

۲۵. **گزینه ۲** گزینه «۲» اشاره به درآمد یا سود دارد و ربطی به هزینه‌های تولید ندارد.

(صفحه ۸ کتاب درسی)

۲۶. **گزینه ۲** تمامی موارد گفته‌شده در صورت تست، سرمایه‌های فیزیکی به حساب می‌آیند. سرمایه انواع متفاوت دارد: سرمایه فیزیکی، سرمایه انسانی، سرمایه مالی

(صفحه ۸ کتاب درسی)

۲۷. **گزینه ۴** الف: رفتار کسانی که کسب و کار حرام دارند، دو پیامد دارد: ۱. با فعالیت‌های غیرقانونی و غیرشرعی خود به هم‌نوعانشان ظلم می‌کنند. ۲. برکتی را که به‌واسطه کسب درآمد حلال به دست می‌آید از زندگی خودشان دور می‌کنند. / ب: «پیدا کردن بازار مناسب برای فروش کالاها» روشی برای افزایش درآمد است نه روشی برای کاهش هزینه‌های تولید. اما «حذف نیروی انسانی غیرضروری» روشی برای کاهش هزینه‌های تولید است. / پ: اگر هزینه‌ها بیش از درآمد باشد، ضرر و زیان به وجود می‌آید. / ت: راننده تاکسی تلفنی یا هر راننده‌ای که اسنپی کارآفرین به حساب نمی‌آید، بلکه سازندگان اسنپ کارآفرین به حساب می‌آیند.

(صفحات ۸ تا ۱۰ کتاب درسی)

۲۸. **گزینه ۴** در این مسائل ابتدا باید درآمد سالیانه و مجموع هزینه‌های سالیانه را محاسبه و سپس هزینه‌ها را از درآمد کم کنید. اگر از شما خواسته شد، سود یا زیان ماهیانه را محاسبه کنید، باید سود یا زیان سالیانه را بر عدد ۱۲ تقسیم کنید. محاسبه درآمد سالیانه:

$$\text{ریال} \quad ۲,۶۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۲۰۰ \times ۱,۲۰۰,۰۰۰ = \text{قیمت هر دستگاه} \times \text{تعداد دستگاه تولیدشده در سال} = \text{درآمد سالیانه}$$

برای محاسبه هزینه‌های سالیانه، ابتدا باید میزان اجاره سالیانه و مجموع حقوق سالیانه کارمندان را به دست آوریم:

$$\text{ریال} \quad ۱۲,۷۵۰,۰۰۰ = ۱۵ \times ۸۵۰,۰۰۰ = \text{حقوق ماهیانه هر کارمند} \times \text{تعداد کارمندان} = \text{مجموع حقوق ماهیانه کارمندان}$$

$$\text{ریال} \quad ۱۵۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۱۲,۷۵۰,۰۰۰ = \text{مجموع حقوق ماهیانه کارمندان} \times \text{ماه} = \text{مجموع حقوق سالیانه کارمندان}$$

$$\text{ریال} \quad ۱۴۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times \text{اجاره ماهیانه} = \text{میزان اجاره سالیانه}$$

در این مرحله هزینه‌های سالیانه را محاسبه می‌کنیم:

هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق سالیانه کارمندان + اجاره سالیانه = مجموع هزینه‌های سالیانه

$$۵۲۷,۹۰۰,۰۰۰ = \left(۱۵۳,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۳}{۱۰۰} \right) + ۱۸۵,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۵۳,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۴۴,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع هزینه‌های سالیانه}$$

محاسبه سود یا زیان سالیانه:

$$\text{ریال} \quad ۲,۱۱۲,۱۰۰,۰۰۰ = ۲,۶۴۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۵۲۷,۹۰۰,۰۰۰ = \text{درآمد سالیانه} - \text{هزینه‌های سالیانه} = \text{سود یا زیان سالیانه}$$

عدد به‌دست‌آمده، عدد مثبت، یعنی بالاتر از صفر است؛ پس می‌گوییم تولیدکننده «سود» داشته است. اگر منفی بود تولیدکننده متضرر شده است.

(صفحه ۱۱ کتاب درسی)

۲۹. **گزینه ۳** محاسبه درآمد سالیانه:

$$\text{ریال} \quad ۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۷۵۰ \times ۳۰۰,۰۰۰ = \text{قیمت هر دستگاه} \times \text{تعداد دستگاه تولیدشده در سال} = \text{درآمد سالیانه}$$

محاسبه هزینه‌های سالیانه:

$$\text{ریال} \quad ۸۰۰,۰۰۰ = ۴ \times ۲۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق ماهیانه هر کارگر} \times \text{تعداد کارگران} = \text{مجموع حقوق ماهیانه کارگران}$$

$$\text{ریال} \quad ۹,۶۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۸۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع حقوق ماهیانه کارگران} \times \text{ماه} = \text{مجموع حقوق سالیانه کارگران}$$

$$\text{ریال} \quad ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times \text{اجاره ماهیانه} = \text{میزان اجاره سالیانه}$$

در این مرحله می‌توانیم مجموع هزینه‌های سالیانه را محاسبه کنیم:

هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق سالیانه کارگران + اجاره سالیانه = مجموع هزینه‌های سالیانه

$$\text{ریال} \quad ۶۳,۲۰۲,۰۰۰ = \left(۹,۶۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۲}{۱۰۰} \right) + ۴,۴۵۰,۰۰۰ + ۹,۶۰۰,۰۰۰ + ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع هزینه‌های سالیانه}$$

محاسبه سود یا زیان سالیانه:

$$\text{ریال} \quad ۱۶۱,۷۹۸,۰۰۰ = ۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۶۳,۲۰۲,۰۰۰ = \text{درآمد سالیانه} - \text{هزینه‌های سالیانه} = \text{سود یا زیان سالیانه}$$

عدد به‌دست‌آمده، عدد مثبت، یعنی بالاتر از صفر است؛ پس می‌گوییم تولیدکننده «سود» داشته است. اگر منفی بود تولیدکننده متضرر شده است.

(صفحه ۱۱ کتاب درسی)

$$\text{ریال} \quad ۳۱۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۵۰ \times ۹۰۰,۰۰۰ = \text{قیمت هر دستگاه} \times \text{تعداد دستگاه تولیدشده در سال} = \text{درآمد سالیانه}$$

محاسبه درآمد سالیانه:

$$\text{ریال} \quad ۸,۴۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۷۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق ماهیانه هر کارگر} \times \text{تعداد کارگران} = \text{مجموع حقوق ماهیانه کارگران}$$

محاسبه هزینه‌های سالیانه:

$$\text{ریال} \quad ۱۰۰,۸۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۸,۴۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع حقوق سالیانه کارگران}$$

$$\text{ریال} \quad ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{میزان اجاره سالیانه}$$

در این مرحله می‌توانیم مجموع هزینه‌های سالیانه را محاسبه کنیم:

هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق سالیانه کارگران + اجاره سالیانه = مجموع هزینه‌های سالیانه

$$\text{ریال } ۴۲۴,۰۰۰,۰۰۰ = (۱۰۰,۸۰۰,۰۰۰ \times \frac{۲۵}{۱۰۰}) + ۱۷۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰۰,۸۰۰,۰۰۰ + ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰$$

سود یا زیان سالیانه:

$$\text{ریال } -۱۰۹,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۲۴,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۱۵,۰۰۰,۰۰۰ = \text{هزینه‌های سالیانه} - \text{درآمد سالیانه} = \text{سود یا زیان سالیانه}$$

(صفحه کتاب درسی)

عدد به دست آمده، عدد منفی است؛ پس می‌گوییم تولیدکننده «ضرر» داشته است.

۳.۱. **گزینۀ ۲** محاسبه درآمد سالیانه:

$$\text{ریال } ۱۳,۴۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۴۰۰ \times ۵,۶۰۰,۰۰۰ = \text{قیمت هر دستگاه} \times \text{تعداد دستگاه تولیدشده در سال} = \text{درآمد سالیانه}$$

هزینه‌های سالیانه:

$$\text{ریال } ۹۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۳ \times ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق ماهیانه هر کارمند} \times \text{تعداد کارمندان} = \text{مجموع حقوق ماهیانه کارمندان}$$

$$\text{ریال } ۱,۱۵۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۹۶,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع حقوق سالیانه کارمندان}$$

$$\text{ریال } ۶۹۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۵۸,۰۰۰,۰۰۰ = \text{میزان اجاره ماهیانه} = \text{مجموع هزینه‌های سالیانه}$$

هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق کارمندان سالیانه + اجاره سالیانه = مجموع هزینه‌های سالیانه

$$\text{ریال } ۲,۳۸۸,۰۰۰,۰۰۰ = (۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱}{۵}) + ۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۱۵۲,۰۰۰,۰۰۰ + ۶۹۶,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع هزینه‌های سالیانه}$$

سود یا زیان سالیانه:

$$\text{ریال } ۱۱,۰۵۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۳,۴۴۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۲,۳۸۸,۰۰۰,۰۰۰ = \text{درآمد سالیانه} - \text{هزینه‌های سالیانه} = \text{سود یا زیان سالیانه}$$

(صفحه کتاب درسی)

۳.۲. **گزینۀ ۴** ابتدا درآمد سالیانه را محاسبه می‌کنیم.

$$\text{ریال } ۳۷۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۸۰۰ \times ۴۷۰,۰۰۰ = \text{قیمت هر دستگاه} \times \text{تعداد دستگاه تولیدشده در سال} = \text{درآمد سالیانه}$$

برای محاسبه هزینه‌های سالیانه، ابتدا باید هزینه‌های ماهیانه را به هزینه‌های سالیانه تبدیل کنیم:

$$\text{ریال } ۲۷,۰۰۰,۰۰۰ = ۶ \times ۴,۵۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق ماهیانه هر کارگر} \times \text{تعداد کارگران} = \text{مجموع حقوق ماهیانه کارگران}$$

$$\text{ریال } ۳۲۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۲۷,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع حقوق سالیانه کارگران} = \text{مجموع حقوق سالیانه کارگران}$$

$$\text{ریال } ۸۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۷,۰۰۰,۰۰۰ = \text{میزان اجاره ماهیانه} = \text{مجموع اجاره سالیانه}$$

در این مرحله می‌توانیم هزینه‌های سالیانه را محاسبه کنیم:

هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق سالیانه کارگران + اجاره سالیانه = مجموع هزینه‌های سالیانه

$$\text{ریال } ۴۶۹,۹۵۰,۰۰۰ = (۳۷۶,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۵}{۱۰۰}) + ۵,۵۵۰,۰۰۰ + ۳۲۴,۰۰۰,۰۰۰ + ۸۴,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع هزینه‌های سالیانه}$$

$$\text{ریال } -۹۳,۹۵۰,۰۰۰ = ۴۶۹,۹۵۰,۰۰۰ - ۳۷۶,۰۰۰,۰۰۰ = \text{هزینه‌های سالیانه} - \text{درآمد سالیانه} = \text{سود یا زیان سالیانه}$$

(صفحه کتاب درسی)

عدد به دست آمده، منفی است؛ پس می‌گوییم تولیدکننده «ضرر» کرده است.

۳.۳. **گزینۀ ۳** ابتدا درآمد سالیانه را محاسبه می‌کنیم.

$$\text{ریال } ۶۶۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۷۰۰ \times ۹۵۰,۰۰۰ = \text{قیمت هر دستگاه} \times \text{تعداد دستگاه تولیدشده در سال} = \text{درآمد سالیانه}$$

برای محاسبه هزینه‌های سالیانه، ابتدا باید هزینه‌های ماهیانه را به هزینه‌های سالیانه تبدیل کنیم:

$$\text{ریال } ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۸ \times ۴,۰۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق ماهیانه هر کارگر} \times \text{تعداد کارگران} = \text{مجموع حقوق ماهیانه کارگران}$$

$$\text{ریال } ۳۸۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع حقوق سالیانه کارگران} = \text{مجموع حقوق سالیانه کارگران}$$

$$\text{ریال } ۱۱۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۹,۵۰۰,۰۰۰ = \text{میزان اجاره ماهیانه} = \text{مجموع اجاره سالیانه}$$

در این مرحله می‌توانیم مجموع هزینه‌های سالیانه را محاسبه کنیم:

هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق سالیانه کارگران + اجاره سالیانه = مجموع هزینه‌های سالیانه

$$\text{ریال } ۵۹۱,۷۰۰,۰۰۰ = (۶۶۵,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۳}{۱۰۰}) + ۷,۲۵۰,۰۰۰ + ۳۸۴,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۱۴,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع هزینه‌های سالیانه}$$

محاسبه سود یا زیان سالیانه:

$$\text{ریال } ۷۳,۳۰۰,۰۰۰ = ۶۶۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۵۹۱,۷۰۰,۰۰۰ = \text{درآمد سالیانه} - \text{هزینه‌های سالیانه} = \text{سود یا زیان سالیانه}$$

(صفحه کتاب درسی)

عدد به دست آمده، مثبت است؛ پس می‌گوییم تولیدکننده «سود» کرده است.

۳۴. گزینه ۴ در جدول صورت سؤال، هر چهار مورد گفته شده، هزینه است. هزینه‌ها را پس از محاسبه (در صورت نیاز) جمع می‌زنیم تا کل هزینه‌ها را به دست آوریم:

$$\begin{aligned} \text{ریال} &= 900 \times 450,000 = 405,000,000 = \text{قیمت هر واحد} \times \text{تعداد کالای تولیدشده} = \text{درآمد} \\ \text{ریال} &= 500,000 \times 12 = 6,000,000 = \text{هزینه اجاره ماهانه} \times 12 \text{ (ماه)} = \text{هزینه اجاره سالانه} \\ \text{ریال} &= 350,000 \times 12 \times 6 = 25,200,000 = \text{کارمند (ماه)} \times 12 \times \text{حقوق ماهانه هر فرد} = \text{هزینه حقوق کارکنان در یک سال} \\ \text{ریال} &= 20\% \times 25,200,000 = 5,040,000 = \text{هزینه استهلاک سالیانه} \\ \text{ریال} &= 6,000,000 + 25,200,000 + 8,900,000 + 5,040,000 = 45,140,000 = \text{هزینه‌های سالانه} \\ \text{ریال} &= 405,000,000 - 45,140,000 = 359,860,000 = \text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{سود (زیان)} \end{aligned}$$

(صفحه کتاب درسی)

جواب نهایی مثبت است، در نتیجه بنگاه «سود» کرده است.

$$\text{ریال} = 750 \times 300,000 = 225,000,000 = \text{قیمت هر واحد} \times \text{تعداد کالای تولیدشده} = \text{درآمد}$$

در جدول صورت سؤال، هر چهار مورد گفته شده، هزینه است. هزینه‌ها را محاسبه می‌کنیم و سپس همه را جمع می‌زنیم تا کل هزینه‌ها را به دست آوریم:

$$\begin{aligned} \text{ریال} &= 400,000 \times 12 = 4,800,000 = \text{هزینه اجاره ماهانه} \times 12 \text{ (ماه)} = \text{هزینه اجاره سالانه} \\ \text{ریال} &= 200,000 \times 12 \times 4 = 9,600,000 = \text{کارمند (ماه)} \times 12 \times \text{حقوق ماهانه هر فرد} = \text{هزینه حقوق کارکنان در یک سال} \\ \text{ریال} &= 20\% \times 9,600,000 = 1,920,000 = \text{هزینه استهلاک سالیانه} \\ \text{ریال} &= 4,800,000 + 9,600,000 + 4,450,000 + 1,920,000 = 20,770,000 = \text{هزینه‌های سالانه} \\ \text{ریال} &= 225,000,000 - 20,770,000 = 204,230,000 = \text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{سود (زیان)} \end{aligned}$$

(صفحه کتاب درسی)

جواب نهایی مثبت است، در نتیجه بنگاه «سود» کرده است.

۳۶. گزینه ۱ ابتدا درآمد سالیانه را محاسبه می‌کنیم. دقت کنید که تولیدکننده سه نوع کالا تولید کرده است. پس باید هر کدام را محاسبه کنیم و با هم جمع بزنیم و درآمد نهایی را به دست آوریم.

$$\begin{aligned} \text{ریال} &= 120 \times 1,000,000 = 120,000,000 = \text{قیمت هر واحد} \times \text{تعداد کالای تولیدشده} = \text{درآمد} \\ \text{ریال} &= 210 \times 1,500,000 = 315,000,000 \\ \text{ریال} &= 350 \times 500,000 = 175,000,000 \end{aligned}$$

اکنون جمع کل درآمدها را به دست می‌آوریم:

$$\text{درآمد} = 120,000,000 + 315,000,000 + 175,000,000 = 610,000,000$$

اکنون نوبت هزینه‌هاست. کل هزینه‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} \text{ریال} &= 400,000 \times 12 = 4,800,000 = \text{هزینه اجاره ماهانه} \times 12 \text{ (ماه)} = \text{هزینه اجاره سالانه} \\ \text{ریال} &= 200,000 \times 12 \times 4 = 9,600,000 = \text{کارمند (ماه)} \times 12 \times \text{حقوق ماهانه هر فرد} = \text{هزینه سالانه حقوق کارکنان} \\ \text{ریال} &= 20\% \times 9,600,000 = 1,920,000 = \text{هزینه استهلاک سالیانه} \\ \text{ریال} &= 4,800,000 + 9,600,000 + 4,450,000 + 1,920,000 = 20,770,000 = \text{هزینه‌های سالانه} \\ \text{ریال} &= 610,000,000 - 20,770,000 = 589,230,000 = \text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{سود (زیان)} \end{aligned}$$

(صفحه کتاب درسی)

جواب نهایی مثبت است، در نتیجه بنگاه «سود» کرده است.

۳۷. گزینه ۱ برای اینکه بفهمیم در وضعیت جدید این شرکت سود کرده است یا ضرر ابتدا باید هزینه‌های شرکت را در وضعیت جدید به دست آوریم:

$$\begin{aligned} \text{ریال} &= 400,000 \times 12 = 4,800,000 = \text{هزینه اجاره ماهانه} \times 12 \text{ (ماه)} = \text{هزینه اجاره سالانه} \\ \text{ریال} &= 200,000 \times 12 \times 5 = 12,000,000 = \text{کارمند (ماه)} \times 12 \times \text{حقوق ماهانه هر فرد} = \text{هزینه سالانه حقوق کارکنان} \\ \text{ریال} &= 800,000,000 \div 2 = 400,000,000 = \text{هزینه مواد اولیه سالیانه} \\ \text{ریال} &= 4,800,000 + 12,000,000 + 400,000,000 = 6,400,000,000 = \text{هزینه‌های سالانه} \end{aligned}$$

اکنون که مشخص شد مقدار هزینه‌های کل چقدر است می‌بایستی سراغ درآمد برویم تا هزینه‌ها را از درآمد کسر کنیم و به پاسخ برسیم. اما در جدول اشاره‌ای به درآمد نکرده است. ما برای اینکه درآمد را به دست آوریم باید سراغ وضعیت قبل از تعدیل نیرو و هزینه‌ها برویم و از طریق فرمول سود یا زیان، درآمد را حساب کنیم و سپس میزان درآمد را از هزینه‌هایی که در بالا محاسبه کردیم کسر کنیم. پس برویم سراغ به دست آوردن هزینه‌های وضعیت قبل از تعدیل: